

NA OVERDENKING

door

A. F. KUHN.

Met veel belangstelling las ik de vragen in Prof. te Wechel's „Ter overdenking”; dergelijke beschouwingen zijn niet altijd populair in onze kringen maar niettemin toch van zoodanig belang dat ik hoop dat ze velen tot antwoorden zullen nopen. Ik zelf wil trachten enkele daarvan te bespreken.

Vraag 1. *Waarom wenscht men productiebosch in Nederland?*

Deze vraag lost zich op in de volgende: Heeft het reden om in Nederland hout te gaan produceeren als het buitenland ons dit veel goedkoper kan leveren? Ik zou hier willen antwoorden met een citaat uit een rede die ik onlangs, (Alg. Verg. van het Utr. Landbouw Genootschap d.d. 28 Mei 1936) door het Kamerlid H. D. Louwes hoorde uitspreken:

„Vraagt onder de huidige omstandigheden ons nationaal belang inderdaad de bearbeiding van onzen bodem en is het verstandig en rechtvaardig daarvoor de geheele bevolking lasten op te leggen of voordeelen te onthouden? Is het in het algemeen belang, dat men voor boter f1.50 moet betalen terwijl men ze buiten onze grenzen voor f0.50 per Kg. kan koopen; dat men den boer f7.— voor zijn rogge betaalt, terwijl het buitenland ons gaarne goede rogge levert voor f4.— per 100 Kg.?

Hoe ongerijmd het op het eerste gezicht ook schijnt, het antwoord moet volmondig luiden: Ja.

Waarom? Om de eenvoudige reden, dat Nederland de met Nederlandsche arbeidskrachten — die in een anderen tak van bedrijf geen werk en brood kunnen vinden — en deels Nederlandsche productiemiddelen — b.v. onze eigen stikstof — voortgebrachte producten van eigen bodem niet kan missen. Ook al kunnen wij die producten zeer goedkoop uit het buitenland betrekken, ze moeten betaald worden en ze zijn altijd te duur als wij ons eigen volk werkeloos zouden laten en onze eigen bodem zouden laten liggen of heel oppervlakkig gebruiken.”

Is het met de houtproductie, die vrijwel geen buitenlandsche grondstoffen eischt dus slechts Nederlandsche arbeidskrachten en Nederlandschen bodem, anders?

Ik stel mij bij het overnemen van deze redeneering geheel op het standpunt der actueele tijdsomstandigheden; zoolang den mensch de blik in de toekomst niet is gegeven, moet hij zich baseeren op datgene wat op 't oogenblik waarneembaar is of logisch moet voortvloeien uit de omstandigheden die hij thans kan overzien. Dat de werkeloosheid, waarnaar bij deze redeneering allereerst onze gedachten uitgaan, een tijdelijk verschijnsel is, kan ik niet aannemen; veel waarschijnlijker lijkt het mij dat er nog voor tientallen van jaren met het

huidige overschot aan arbeidskrachten valt te rekenen.

Misschien zullen sommigen bij de beantwoording van vraag 1 ook motieven zoeken in de noodzakelijkheid om in geval van oorlog of oorlogsgevaar tijdelijk in de eigenhoutbehoefte te kunnen voorzien.

Ik wil dit hier niet doen; maar mijne overtuiging zal een eventueele Westeuropesche oorlog het einde van onze cultuur beteekenen en dan behoeft de houtproductie ons weinig meer te interesseeren; alleen voor 't onwaarschijnlijke geval dat het conflict onze grenzen niet zou overschrijden, gaat die redeneering op.

2. *Waarom richten wij onze boschbedrijven in op duurzaamheid?*

Gegeven het feit dat men productiebosch wenscht te hebben en te houden (vraag 1) zal dit bosch inderdaad duurzaam moeten zijn, want anders verdwijnt het. Alleen indien in de toekomst onze houtbehoefte waarschijnlijk lager zou worden dan onze mogelijke productie, is er reden de kap te baseeren op een „intering”. Zoolang echter onze behoefte nog nauwelijks voor $\frac{1}{12}$ door de eigen productie wordt gedekt, lijkt die kwestie niet actueel.

3. *Op welken omloop moeten wij in Nederland de boschbedrijven richten?*

Ik geloof dat dit voorloopig nog niet zoozeer een economische kwestie doch op 't oogenblik nog een houtteeltkundige vraag is. De verjonging van oude bosschen geeft veel zorg, vooral wanneer men de kosten van de jonge cultuur zoodanig wil houden dat de boschaanleg economisch verantwoord blijft. De tallooze mislukkingen van „tweede — generatie” dennenbosschen, zijn daar om ons er aan te herinneren dat onze houtteeltkundige kennis in dit opzicht nog lang niet volmaakt is. Eerst wanneer wij hierover meer ervaring zullen hebben, kan het vraagstuk van den meest gewenschten omloop bestudeerd worden; deze hangt niet alleen af van de behoeften der houtverbruikers en de renterekening, maar vooral van het tijdstip waarop de verjonging het best kan geschieden.

4. *Welke houtsoorten komen in de eerste plaats in aanmerking bij boschverjonging en boschaanleg?*

Met Prof. t e W e c h e l ben ik van meening dat terugkeer naar het „oorspronkelijke bosch” in strijd is met datgene wat wij van het boschbedrijf eischen. Wanneer men de keus heeft tusschen een bosch dat zichzelf in stand kan houden doch onvoldoende productief is en een bosch dat menschelijke hulp behoeft doch wel productief is, welnu dan kiest men het laatste. Ik begrijp niet waarom men exoten principieel zou moeten verwerpen.

Vraag 5. *Kan het Nederlandsche boschbedrijf inderdaad slechts een geringe rente van de in dat bedrijf aanwezige kapitalen opleveren en is deze rente veel lager dan de gewone*

kapitaalrente? Is het gemotiveerd kapitaal in het boschbedrijf vast te leggen?

Ik zou deze vraag tezamen willen behandelen met

Vraag 6. Rust op den Staat de plicht mede te werken aan de instandhouding en de uitbreiding van het Nederlandsche bosch, door uitoefening van het boschbedrijf?

Met de woorden: „van de in dat bedrijf aanwezige kapitalen” worden wij eraan herinnerd dat de orthodoxe bosch-economie steeds het rendement wil vergelijken met de momenteele waarde van het bosch dus grondkapitaal plus houtkapitaal. Dit gaf jaren geleden aanleiding tot een discussie waarin door Prof. te Wechel werd betoogd dat stijging der houtprijzen niet van invloed was op het rendement in den boschbouw. Ik geef toe dat dit geheel juist is, maar de particulier en ook de Staat zal zich er alleen in hebben te verdiepen of de door hem in het bedrijf bij den aanvang gestoken kapitalen rendeeren. Voor hen is een stijging der houtprijzen dus wel degelijk een verhooging van de rente!

De splitsing die Prof. te Wechel maakt tusschen kapitaalhuur en risicopremie maakt het mij overigens wel duidelijk waarom de particulier er toe kan overgaan bosch aan te leggen als belegging, maar niet hoe de Staat dit met geleend geld, waarvoor een hoogere rente moet worden betaald, kan doen. M.i. moet er hier rekening mee worden gehouden dat wij geen zuivere productiebosschen kennen en dat steeds andere overwegingen een rol spelen, waardoor het verschil tusschen de betaalde rente en de te maken rente wordt goedge maakt. Vanzelf komen wij dan op vraag 6, waarbij ik ook vraag 1 weer in herinnering wil brengen. Wanneer aanleg van productiebosch in Nederland gewenscht is en blijkt dat particulieren daartoe niet meer in voldoende mate kunnen of willen overgaan, ligt hier klaarblijkelijk een taak voor den Staat. Ik wil er echter op wijzen dat juist het feit dat Regeering en volk de bebossching van Staatswege gewenscht achten, met zich mede brengt dat de Staat heeft te zorgen voor een redelijk rendement. Wanneer de Staat eenerzijds millioenen spendeert voor bebossching doch niet bereid blijkt een zoodanige houtprijs te bevorderen dat een — zij het minimaal — rendement van het boschkapitaal wordt gemaakt, is dit een hinken op twee gedachten.

Dat de Staat meer dan tot dusverre zijn krachten zou moeten geven aan voorlichting van den particulieren boschbezitter, betwijfel ik voorloopig.

Vele particulieren voelen — ten onrechte — die behoefte niet en zij die zulks wel doen, kunnen reeds thans in voldoende mate advies bekomen.

Hoewel zulks niet in rechtstreeks verband met de vraag staat, zou ik hier nog willen opmerken dat „de Staat” in veel belangrijker mate het boschbedrijf kan bevorderen en

ook bevordert langs negatieven weg, n.l. door zoo min mogelijk schadelijk op te treden bij belastingheffing. In dat opzicht heeft de Natuurschoonwet al heel wat uitgewerkt, al zijn er zwakke punten zooals de bijbetaling van rente bij nabetaling van successierecht indien het Landgoed geheel of ten deele aan de Wet wordt onttrokken binnen 25 jaar na de vererving. (Het wordt door velen als een onbillijkheid gevoeld dat, wanneer de gemeenschap b.v. 15 jaar van het behoud van het Landgoed heeft geprofiteerd, niettemin bij onttrekking boven de aanvankelijk genoten korting ook nog rente moet worden bijbetaald.)

Vraag 7. *Moet en kan de Nederlandsche boschbouw het blijven stellen zonder boschstatistiek?*

Een boschstatistiek is wel zeer gewenscht, maar zal, wanneer die eenmaal tot stand is gebracht, ook bijgehouden moeten worden en wat zullen daarvan de kosten zijn? Zou de handel niet voldoende overzien wat voor de binnenlandsche markt aangeboden kan worden?

Vraag 8. *Welke rol heeft de Nederlandsche boschbouw te vervullen inzake de verzorging van het natuurschoon en welke opofferingen heeft de boschbouw zich terzake te getroosten?*

Ik geloof niet dat deze vraag in abstracto te beantwoorden is. Ik ben het geheel met Prof. t e W e c h e l eens dat men zich er voor moet wachten zich te veel te storen aan de opvattingen van het publiek. Hetzelfde publiek dat zich beklagt wanneer de „Schoonheid der heide” wordt vernield door den „aanleg van dennenakkers”, zal kolommen in de couranten schrijven wanneer dergelijke, doch wat oudere „dennenakkers”, die dan ineens „fraai geboomte” zijn geworden, worden gekapt!